

TenneT TSO B.V.
De heer F. Woessink
Postbus 718
6800 AS Arnhem

Den Haag,

Aantal bijlagen : 1
Uw kenmerk : REG N 21-002
Ons kenmerk : ACM/UIT/581860
Contactpersoon : [Vertrouwelijk] | [Vertrouwelijk]@acm.nl | 070 Vertrouwelijk
Onderwerp : ACM/20/043510 Ontheffingen enkelvoudige storingsreserve

Geachte heer Woessink,

Op 15 januari 2021 heeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) de aanvraag voor ontheffingen van TenneT TSO B.V. ontvangen. Om hierover een besluit te kunnen nemen, hebben wij echter meer informatie van u nodig.¹ Graag ontvangen wij deze binnen drie weken na dagtekening van deze brief.

Welke gegevens hebben wij nog van u nodig?

In de bijlage bij deze brief zijn de vragen opgenomen waarop de ACM antwoord nodig heeft om een besluit te kunnen nemen.

Staat er vertrouwelijke informatie in uw reactie? Geef dan duidelijk aan welke gegevens dit zijn en waarom ze volgens u niet openbaar mogen worden gemaakt. Bijvoorbeeld omdat het vertrouwelijke bedrijfs- of fabricagegegevens zijn of omdat u meent dat uw belangen of die van derden door openbaarmaking ervan worden geschaad. Maak de vertrouwelijke passages vet of zet ze in een grote letter. U kunt de passages ook opnemen in een aparte bijlage. De ACM komt pas later in deze procedure terug op uw vertrouwelijkheidsclaim, namelijk als blijkt dat (delen van) het dossier openbaar gemaakt zal (zullen) worden. De ACM gaat ervan uit dat de informatie die u niet als vertrouwelijk aanmerkt, zonder meer voor derden toegankelijk gemaakt kan worden. In haar beoordeling over de mate van vertrouwelijkheid sluit de ACM aan bij de gronden zoals die genoemd staan in de Wet openbaarheid van bestuur.²

¹ De grondslag voor dit besluit is gelegen in artikel 16, vierde lid, onderdeel b, van de Elektriciteitswet 1998 en paragraaf 4b van het Besluit investeringsplan en kwaliteit elektriciteit en gas.

² Zie artikel 10 van de Wet Openbaarheid Bestuur.

Opschorting beslistermijn

Wij kunnen uw aanvraag pas weer behandelen zodra wij de gevraagde informatie bij ons binnen is. Voor de volledigheid wijs ik u erop dat ook de beslistermijn van de ACM voor het nemen van een besluit opschort gedurende de periode dat de vragen uit staan.³

Heeft u vragen?

Neem dan contact op met [Vertrouwelijk], telefoonnummer 06- [Vertrouwelijk];
e-mailadres [Vertrouwelijk]@acm.nl of [Vertrouwelijk], telefoonnummer 06- [Vertrouwelijk];
e-mailadres [Vertrouwelijk]@acm.nl die uw zaak in behandeling hebben. Uw zaak is geregistreerd onder
zaaknummer ACM/20/043510. Wilt u dit nummer vermelden als u contact met ons opneemt?

Hoogachtend,

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

mr. P.C.M. Bijlenga
Teammanager Directie Energie

³ Zie artikel 4:15, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Bijlage met vragen

1. Ontbreken beschrijving van risico's en maatregelen om deze te beperken

Op grond van artikel 4b1, eerste lid, onder g, van het Besluit moet bij de aanvraag worden gegeven:

g. een beschrijving van de belangrijkste risico's ten aanzien van de raming en planning van het project voor de investering om aan de norm te voldoen en een beschrijving van de maatregelen die de aanvrager neemt om deze risico's te beperken.

In de aanvraag geeft TenneT aan dat deze ontbreken en de “bedoelde beschrijvingen zo spoedig mogelijk na [te] zenden”. De ACM ontvangt graag per project de belangrijkste risico's en de maatregelen om deze risico's te beperken.

2. Intertripping

In het voortraject bij totstandkoming van het Besluit is intertripping genoemd als oplossing voor het creëren van extra capaciteit voor het aansluiten van productie. De extra capaciteit (zogenaamd vluchtstrook) zou voor wat betreft productie gecreëerd worden volgens ontwerpcriterium N-0. Het voordeel van Intertripping zou zijn dat het “snel kan worden toegepast (mits de regelgeving wordt aangepast)”.⁴ Uit de aanvraag blijkt dat dit op een aantal plekken nog jaren duurt of niet mogelijk is. Graag ontvangt de ACM een toelichting op onderstaande vragen:

a: op welke locaties (stations, verbindingen) heeft TenneT intertripping gerealiseerd?;

b: op welke manier TenneT de zogenoemde “vluchtstrook” voor extra capaciteit voor het aansluiten van productie gaat realiseren?;

c: waarom het op sommige locaties, bijvoorbeeld bij Geertruidenberg in het 150 kV-net (ontheffingen 73 en 74) tot 2026 duurt, en;

d: waarom het op sommige locaties (aanvragen 5 en 6 bijvoorbeeld) niet mogelijk is?

3. Ontheffingen tot en met 2021

Voor de uitvalsituaties waarbij ontheffing wordt gevraagd tot en met 2021, verzoekt de ACM TenneT nadere informatie te verschaffen per wanneer deze projecten gedurende dit jaar zullen worden afgerond.

4. Vragen per netonderdeel

Naast de hierboven geschetste toelichtingen, heeft de ACM de volgende vragen per aangevraagde ontheffing:

¹: Maasbracht 380 kV

Ten aanzien van het station Maasbracht 380 kV heeft TenneT twee ontheffingen aangevraagd: één op grond van artikel 4a.2, onder b1, van het Besluit en één op grond van artikel 16, vierde lid, van de E-wet.

⁴ E-mail van TenneT van 20 juni 2019.

De ACM zal deze twee aanvragen afzonderlijk behandelen en onderscheiden in 1a (ontheffing van artikel 4a.2, onder b1, van het Besluit) en 1b (ontheffing van artikel 16, vierde lid, van de E-wet).

De ACM ontvangt graag:

- 1) Een beschrijving van het 380 kV-station Maasbracht, zoals:
 - a) Het aantal railsystemen;
 - b) Is hier sprake zijn van een gesplitst station?
 - c) Zijn in dit station meerdere railsecties aanwezig?
- 2) Een *single line diagram* van het 380 kV-station Maasbracht;
- 3) Een *single line diagram* van het 150 kV-station Maasbracht;
- 4) Hoe vaak vindt het onderhoud in dit station plaats? Wanneer is de volgende onderhoudsbeurt gepland (maand/jaar)?

Naar aanleiding van de aanvraag 1b, ontheffing van artikel 16, vierde lid, van de E-wet, heeft de ACM volgende vragen:

- a. Voldoet het station Maasbracht na de werkzaamheden niet aan artikel 4a.2 b1 van het besluit, met andere woorden, is dan nog een vrijstelling van artikel 16, vierde lid, van de E-wet nodig?
- b. Gaat het om dezelfde "storing" als bij 1a?
- c. Betreft deze situatie een regime van normaal bedrijf of onderhoud?
- d. Bij verlies van een rail kan TenneT andere transformatoren overzetten op een andere rail (of andere sectie). Waarom treedt dan toch zo een grootschalige afschakeling op?
- e. Wat betekenen de geschetste maatregelen (IBN 2029) voor de naleving van enkelvoudige storingsreserve volgens artikel 16, vierde lid? Klopt het dat ondanks de herverdeling van de belasting bij het verlies van een rail een afschakeling van de belasting optreedt?

5^e (Herbayum-Schenkenschans 110 kV) en 6^e (Meeden-Stadskanaal 110 kV)

De ACM verzoekt u toe te lichten:

- 1) Wat EPC is?
- 2) Waarom intertripping hier geen oplossing is?
- 3) Welk nevecircuit hier wordt bedoeld? (Bij de uitvalsituatie Herbayum-Schenkenschans 110 kV wordt er gesproken over een uitval van een "nevecircuit").

7^e (Groningen- Hoogezand).

Klopt het dat dit station (Hoogezand) niet op de netkaart van TenneT⁵ te vinden is?

8^e (Harculo-Raalte)

De ACM constateert dat er staat: "vindt overschrijding plaats op het nevecircuit HCL-RT". Graag ontvangen wij een toelichting over dit nevecircuit: er wordt twee keer verwezen naar de verbinding HCL-RT, klopt het dat er 1 verbinding is en een nevecircuit met dezelfde naam? Kunt u duidelijk maken wat het 380 kV-transport met dit station te maken heeft?

⁵ Via: www.tennet.eu.

9^e: (Goor – Rijssen 110 kV)

Kunt u duidelijk maken wat het 380 kV-transport met dit station te maken heeft?

14^e: (Zwolle Hessenweg 110 kV)

Uit de gegeven toelichting lijkt het probleem niet alleen het gebrek aan railbeveiliging te zijn, maar ook het ontbreken van een transformator.

- 1) Moet de grondslag verbreed worden door bv. twee ontheffingen aan te vragen?
- 2) Wat wordt opgelost met de aanpassing van railbeveiliging? Wanneer is de railbeveiliging gereed?
- 3) Waarom wordt de vierde trafo pas in 2029 geplaatst?
- 4) Kunt u nader toelichten wat project 003.052 inhoudt?
- 5) In de toelichting wordt er gesproken over “n-2 knelpunt”. Graag ontvangen we een nadere toelichting wat met “n-2 knelpunt” wordt bedoeld.
- 6) Graag ontvangen we een *single line diagram* van het 380 kV-station Zwolle;
- 7) Graag ontvangen we een *single line diagram* van het 220 kV-station Hessenweg en;
- 8) Graag ontvangen we een *single line diagram* van het 110 kV-station Hessenweg.

15^e: (Eindhoven Oost 150 kV)

1. Kunt u toelichten hoe het kan dat het verlies van twee transformatoren tot uitval van 1985 MW leidt? De grondslag (4a.3, onder c1) betreft immers een railstoring tijdens normaal bedrijf.
2. Hoe kunnen tijdens normaal bedrijf alle vier 380/150 kV- transformatoren bij afschakeling van één 150 kV rail “verloren” gaan? De ACM verzoekt u dit nader uit te werken en toe te lichten wat het beoogde doel is van project 002.877: wordt in de nieuwe situatie afgeschakelde belasting kleiner dan 1000 MW of is er geen onderbreking bij verlies van een rail tijdens normaal bedrijf?

21 t/m 29e en 33 t/m 36 en 38^e

Gaat het hier om aanpassing van railbeveiligingen (realisatie tussen 2026 en 2030)? De ACM ontvangt graag een nadere onderbouwing van deze lange duur. Het betreft hier ontheffingen die in principe voor maximaal vijf jaar kunnen worden verleend.

41^e Geertruidenberg - Waalwijk - 's Hertogenbosch Noord 150kV wit

- 1) TenneT stelt dat hier sprake is van een uitloperconfiguratie. De ACM constateert dat het 150 kV-station Waalwijk in een ringvormig 150 kV-net opgenomen is en derhalve geen uitloper vormt. De ACM vraagt TenneT om nader toe te lichten waarom hier sprake is van een uitloperconfiguratie en wat dit voor betekenis heeft voor deze aanvraag.
- 2) Wat is de inhoud van de voorgenomen aanpassing en wat is het effect op het huidige probleem?
- 3) Mede binnen de context van vraag 1: blijft station Waalwijk een uitloper?

42^e t/m 43^e uitloperconfiguratie.

TenneT stelt dat hier sprake is van een uitloperconfiguratie. De ACM constateert dat in beide situaties sprake is van een ringvormig 150 kV-net en derhalve geen sprake lijkt van een uitloper. De ACM vraagt

TenneT om nader toe te lichten waarom hier sprake is van een uitloperconfiguratie en wat voor betekenis dit heeft voor deze aanvraag.

44e: Eindhoven Oost- Eindhoven Zuid – Maarheeze 150 kV

TenneT voert als grondslag aan artikel 4a.4, eerste lid, onder b1 van het Besluit (uitval van een circuit tijdens onderhoud) en vermeldt de verbindingen Eindhoven Oost- Eindhoven Zuid – Maarheeze 150 kV. Vervolgens licht TenneT toe dat de belasting van 150 kV-stations Maarheeze en Budel 213 MW is, waarmee niet aan het criterium *maximaal 100 MW* wordt voldaan. Het is echter niet duidelijk bij uitval van welke verbinding of verbindingen een knelpunt ontstaat. De ACM vraagt TenneT om nader toe te lichten:

1. Wat is hier het probleem,
2. Waar treedt hier een knelpunt op?
3. Wat houdt de investering precies in en welk effect wordt ermee bereikt?

46e: Haarlemmermeer- Vijfhuizen 150 kV:

De ACM heeft op de netkaart van TenneT gezien dat dit station vier verbindingen heeft. Klopt het dat tijdens onderhoud en een storing aan een circuit er altijd twee verbindingen over blijven? Kunt u toelichten waarom er dan toch 250 MW uitval is? Wat houdt de investering precies in en welk effect wordt ermee bereikt?

47e: Meyerseweg 150 kV

Klopt het dat dit station in een ringvormig net zit, waardoor uitval van een verbinding opgevangen kan worden?

48e: Vondelingenweg 150 kV:

Kunt u aangeven waarom het tot 2026 duurt tot dit is aangepast?

52-54e:

In de aanvraag is opgenomen:

Ontheffing tot en met 2025. Voor dit knelpunt is de realisatie van een nieuw 380kV-station bij Tilburg (binnen project ZW380-Oost – 002.678) de oplossing. Er worden drie 380/150kV-transformatoren geplaatst waarvan er eerst twee worden gekoppeld met Tilburg Noord. Circa twee jaar later wordt de derde gekoppeld met Tilburg West. Met de plaatsing van de eerste twee transformatoren wordt cascadeuitval voorkomen en blijft de maximale omvang van uitval <1000 MW. IBN is voorzien in 2026.

1. De ACM vraagt zich ten eerste af of het beoogde effect van de geschetste oplossing bereikt wordt door het plaatsen van de eerste twee transformatoren, of is hiervoor ook de derde transformator nodig.
2. Vervolgens is de vraag wat de realisatietermijn is van de plaatsing van de eerste twee transformatoren en wat de benodigde looptijd is van de ontheffing t.a.v. onderdelen 52 t/m 54.

55-78^e

De ACM heeft over de ontheffingen die betrekking hebben op artikel 16, vierde lid, van de E-wet, de volgende vragen:

1. In artikel 4b1, eerste lid, onder c, van het Besluit is aangegeven dat de maximale omvang van onderbroken transport moet worden opgenomen in de aanvraag. Bij deze gevraagde ontheffingen is echter geen sprake van onderbroken transport. De ACM vraagt u toe te lichten waarom toch een aanvraag kan worden ingediend.
2. Als TenneT niet aan artikel 16, vierde lid, van de E-wet voldoet, waarom bieden de vrijstellingen (paragraaf 4a van het Besluit) geen oplossing? Bijvoorbeeld: Er valt meestal een circuit uit, valt het dan niet onder artikel 4a.3, onder b, van het Besluit? Indien TenneT meent dat de route van vrijstellingen geen ruimte aan TenneT biedt dan ontvangt de ACM graag per aangevraagde ontheffing nadere toelichting waarom de route van vrijstellingen geen adequate oplossing biedt.
3. Betreft dit situaties tijdens normaal bedrijf of tijdens onderhoud?
4. Welke nevencircuits vallen er uit?
5. Speelt de invoeding van productie een rol bij de ontheffingen waar “verbruik” bij staat?

59-65^e en 78:

Klopt het dat intertripping hier een oplossing zou zijn? Als TenneT meent dat intertripping hier geen oplossing kan bieden dan ontvangt de ACM graag per gevraagde ontheffing een onderbouwing waarom intertripping daar geen oplossing is.